

Przedmowa

STEVEN PINKER

Steven Pinker jest profesorem na Uniwersytecie Harvarda i autorem dziesięciu książek. Jego najnowsza publikacja to Enlightenment Now: The Case for Reason, Science, Humanism, and Progress (Nowe Oświecenie. Argumenty za rozumem, nauką, humanizmem i postępem)*.

O NIEWIELU KSIĄŻKACH MOŻNA powiedzieć, że w wiarygodny sposób przedstawiają przepis na uratowanie świata. O tej jak najbardziej tak. Zmiany klimatyczne są najpilniejszą kwestią, przed którą stoi obecnie ludzkość, a najczęstsze postawy wobec niej – zaprzeczanie po prawej stronie, porzucenie przemysłowego kapitalizmu po lewej

---

* Steven Pinker, *Nowe Oświecenie. Argumenty za rozumem, nauką, humanizmem i postępem*, Wydawnictwo Zysk i s-ka, wyd. 1, Poznań 2018.

i instalowanie paneli słonecznych i turbin wiatrowych gdzieś pośrodku – nie zapobiegną możliwej katastrofie.

Joshua Goldstein i Staffan Qvist napisali książkę, pierwszą, w której zostały omówione kwestie zmian klimatycznych i sposoby na zaradzenie im, w oparciu na rzeczywistych przesłankach. Przeanalizowali podejście naukowe i technologiczne, dokonali obliczeń, zbadali krajobraz energetyczny na całym świecie i rozważyli kontekst polityczny, który jest de facto najważniejszy, ponieważ technicznie wykonalne rozwiązania są bezcelowe, jeśli nikt ich nie wdroży.

Energia dla klimatu nie została napisana przez polityków którejkolwiek opcji ani przez aktywistów ekologii i w tym tkwi jej siła.

Badania wykazały, że ludzie wypierają prawdę o zmianach klimatu spowodowanych przez człowieka nie dlatego, że są naukowymi ignorantami, ale dlatego, że mówienie o globalnych zmianach klimatycznych kojarzy im się z lewicowymi poglądami politycznymi oraz wspólnotowym i purytańskim podejściem do współczesnego świata, a to nie wzbudza ich sympatii.

Tradycyjne ruchy ochrony środowiska traktują kwestie zmiany klimatu tak samo jak inne zagadnienia związane z ekologią i zachęcają do dbałości o środowisko i do wytwarzania energii na małą skalę, lecz te działania są niewspółmierne do wielkości zagrożenia, przed jakim stoi ludzkość.

Goldstein podchodzi do problemu zmian klimatycznych, bazując na swojej rozległej wiedzy dotyczącej innych

zagadnień ogólnoswiatowych, takich jak stosunki międzynarodowe, czasy wojny i pokoju. Jest autorem dwóch nagradzanych publikacji na temat wojen oraz najpopularniejszego podręcznika z tej dziedziny. Dzięki temu potrafi przenikliwie patrzeć na zagrożenia egzystencjalne i, co najważniejsze, na sposób, w jaki można im zaradzić. (Jego odkrycie dotyczące zmniejszenia liczby wojen w ostatnich dziesięcioleciach, przedstawione w książce *Winning the War on War* (Wygrać wojnę z wojną)^{*} było dla mnie inspiracją do napisania książki pod tytułem *Zmierzch przemocy – lepsza strony naszej natury*^{**} (*The Better Angels of Our Nature: Why Violence Has Declined*). Qvist jest jednym największych autorytetów w dziedzinie odnawialnych źródeł energii na świecie.

Ci dwaj specjaliści postanowili spojrzeć na zmiany klimatyczne z nadzieją na znalezienie panaceum. Zaczynają od przedstawienia niezaprzeczalnych faktów. Energochłonna industrializacja była dobrem dla całej ludzkości – wyrwała ludzi ze skrajnej nędzy i umożliwiła im długie, zdrowe i komfortowe życie.

Współcześnie żyjący biedni mają prawo cieszyć się tym postępem. Jednak obecnie świat stoi w obliczu kryzysu z powodu ciągle wzrastającego zapotrzebowania na energię – pochodzącą niemal w całości z paliw kopalnych, która zagraża katastrofalnymi zmianami klimatu naszej planety. Zaawansowane

---

^{*} Josua S. Goldstein *Winning war on War*, Dutton, New York, 2011.

^{**} Steven Pinker *Zmierzch przemocy. Lepsza strony naszej natury*, Wydawnictwo Zysk i s-ka, Poznań, 2015.

technologii i zmiana nastawienia dają nadzieję, że ludzkość będzie miała więcej energii przy mniejszym zanieczyszczeniu środowiska – ale czy to wystarczy, by wygrać wyścig z potencjalną katastrofą? Postęp technologiczny musiałby umożliwić zastąpienie podstawy gospodarki ogólnoswiatowej, czyli paliw kopalnych dostarczających 85% energii, nowymi źródłami, które nie emitują dwutlenku węgla. Musiałoby to nastąpić w zawrotnym tempie – najpóźniej w połowie XXI w.

Ludzkość jeszcze nigdy nie stała przed tak olbrzymim problemem, a powszechnie proponowane rozwiązania nie są w stanie mu sprostać. Podobnie jak wielu prawomyślnych ludzi, ja sam także staram się zachęcać innych do zmiany nastawienia i otwarcia się na ekologię, choćby przez udział w studenckiej akcji zachęcającej społeczność Uniwersytetu Harvarda do ograniczenia użycia ładowarek i skrócenia czasu kąpieli.

Niestety każdy, kto przeanalizuje liczby, zrozumie, że takie poprawiające samopoczucie mikrodziałania są jedynie kroplą w morzu potrzeb.

Energia dla klimatu to książka o zmianach klimatu dla dorosłych. Nie mówi o małych krokach robionych z wiarą, że ich suma coś zmieni, lecz zaczyna od punktu, w którym świat powinien się znaleźć, i stawia pytania o sposób, w jaki ma się tam dostać. Oczywiście przewodnikami powinny się stać te nieliczne kraje, które już tam dotarły lub są bardzo blisko – te państwa, które szybko przestawiły się z paliw kopalnych na czystą energię odnawialną, lecz nie złożyły ślubu ubóstwa. Wszyscy wiemy, że ich podejście jest słuszne.

PRZEDMOWA

Ponieważ energia jest dobra, a dwutlenek węgla zły, dane, na które przede wszystkim trzeba zwracać uwagę, to liczba emitowanych gramów dwutlenku węgla na 1 kilowatogodzinę (kWh) wytworzonej energii elektrycznej.

W ten sposób Szwecja, Francja i Ontario osiągają jedną dziesiątą średniej światowej emisji CO₂ na kraj, a gdyby wszystkie kraje dorównały do tego poziomu, problem przestałby istnieć. Ponadto wymienione kraje nie są jakimiś ubogimi państwami, lecz jednymi z najprzyjemniejszych miejsc do życia na naszej planecie. Jak możemy się uczyć na ich przykładzie? *Energia dla klimatu* to książka, która w praktyczny sposób odpowiada na to pytanie.

Wśród niezliczonych opinii o stanie zagrożenia katastrofą klimatyczną, najczęstszym podejściem, z którym się ostatnio spotykam, jest bezradny (i potencjalnie samospełniający się) fatalizm – Ziemia jest już ugotowana i nic nie możemy na to poradzić. Możemy tylko opłakiwać ponurą przyszłość i cieszyć się życiem, póki czas. *Energia dla klimatu* przedstawia konstruktywne wyjście z sytuacji. Ludzka pomysłowość wpędziła Ziemię w tarapaty, więc może nas także z nich wyciągnąć. Dzięki proponowanym rozwiązaniom publikacja Goldsteina i Qvista jest najważniejszą pozycją na temat zmian klimatycznych od czasu filmu *Niewygodna prawda* (*Inconvenient Truth*), która może, dosłownie, uratować nasz świat od zagłady.